

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Een nieuw kinderspel: ranking

Nieuwenhuis, J.H.

Citation

Nieuwenhuis, J. H. (2005). Een nieuw kinderspel: ranking. *Nederlands Tijdschrift Voor Burgerlijk Recht*, (1), 1. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/36274>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/36274>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Een nieuw kinderspel: ranking*

Wie kent het niet: *le plaisir de se voir cité*. Na kennisneming van het bericht over de introductie van www.scholar.google.com zonder dralen j.h. nieuwenhuis ingetoetst en KASSA: j.h. nieuwenhuis, 'Legitimatie en heuristiek van het rechterlijk oordeel', cited by 2. Vervolgens ter vergelijking: j.m. barendrecht. Ook raak, 'Aansprakelijkheid en welzijn', cited by 1. Deze citatie-analyse schept rangorde: een 'impact'-verschil van honderd procent.

Barendrecht is een warm pleitbezorger van het rangschikken (ranking) van juridisch onderzoek.¹ Hij heeft daarvoor twee (rechts-)economische argumenten. 'Als kwaliteit zichtbaarder wordt, verlaagt dat de zoekkosten voor mensen die van onderzoek kennis willen nemen (...) Een goede ranking is bovendien een leuke vorm van beloning voor onderzoekers, mensen die hard werken tegen een niet erg hoog salaris.' Welke wegen leiden tot een verantwoorde ranking? Een kleine greep uit de door Barendrecht in kaart gebrachte roadmap: tellen van 'downloads' van op internet gepubliceerde papers; googlen van auteurs en aantal hits tellen; 'polling' van een voldoende groot aantal onderzoekers over de kwaliteit van collega's.

Deze drie methoden hebben één groot voordeel: zij ontslaan de kwaliteitsbeoordelaar van de plicht het desbetreffende tijdschriftartikel te lezen. Welke ranking moeten wij toekennen aan prof. dr Gerrit de Geest, 'Hoe maken we van de rechtswetenschap een volwaardige wetenschap?' (NJB 2004, p. 58 e.v.). Zonder enige twijfel belandt deze bijdrage in de hoogste regionen. Het artikel is te raadplegen op www.njb.nl en kan worden gedownload. De Geest beschikt over een hoog Google-gehalte (maar liefst 11 hits met zijn *Encyclopedia of Law and Economics*).

De drie methoden hebben nog een bijkomend voordeel: zij verhinderen dat het kwaliteitsoordeel wordt beïnvloed door subjectieve meningen van mensen die het artikel wél hebben gelezen. 'Zelden heb ik in zo kort bestek zoveel onjuistheden gelezen als op bladzijde 62 van het Juristenblad.' aldus Govaert van den Bergh met betrekking tot de bijdrage van De Geest (NJB 2004, p. 1436).

Hier stuiten wij op een laatste restant van de klassieke vorm van de beoordeling van de kwaliteit van juridisch onderzoek: de recensie. Een op deskundigheid geselecteerde recensent leest het te beoordelen werk, denkt erover na, vat schriftelijk samen wat het betoog de lezer te bieden heeft en geeft gemotiveerd zijn oordeel over het belang en de kwaliteit van het onderzoek. Toegegeven, de gang van zaken is enigszins omslachtig, maar hij biedt de 'afnemer van juridisch onderzoek' aanmerkelijk meer informatie dan de mededeling dat de auteur de zevende plaats inneemt op de lijst van meest geciteerde onderzoekers.

Op dit punt is het verschil met de door Barendrecht aanbevolen strategie het grootst: 'polling' van een voldoende groot aantal onderzoekers over de kwaliteit van collega's. Dit 're-

latief eenvoudig uitvoerbare' voorstel wordt als volgt toegelicht: 'Ook als individuele beoordelaars ieder niet veel van de kwaliteit van hun collega's weten, zal hun collectieve mening toch waardevol zijn, als hun oordelen onafhankelijk van elkaar tot stand komen: de fouten in hun oordelen vallen bij grotere aantallen oordelen steeds meer tegen elkaar weg.' Barendrecht put inspiratie uit het recent verschenen boek van de James Surowiecki *The Wisdom of Crowds*. Hierin wordt melding gemaakt van het onderzoek van de sociologe Hazel Knight die haar studenten vroeg een oordeel uit te spreken over de temperatuur in de collegezaal. De één schatte 73 graden Fahrenheit, een ander 71 graden, een derde 74, een vierde 70. De individuele antwoorden waren alle fout, maar het gemiddelde van de antwoorden klopte exact: 72 graden. Intrigerend is Barendrecht's hierop voortbouwende opvatting dat de collectieve mening van individuele beoordelaars, die ieder niet veel van de kwaliteit van hun collega's weten, toch waardevol is, omdat de fouten in hun oordelen tegen elkaar wegvallen. Wat moeten we ons hierbij voorstellen? Stel, bij een 'polling' van een groot aantal collega's die niet veel weten van de kwaliteit van Barendrecht komt het volgende naar voren. Aan de ene kant staan zij die als hun mening te kennen geven dat Barendrecht een briljant boek heeft geschreven waarin hij op overtuigende wijze vage normen als redelijkheid en billijkheid aanprijst als instrument om het welzijn van de mensen in het land te bevorderen (fout). Aan de andere kant zijn ongeveer evenveel collega's van oordeel dat het desbetreffende boek van Barendrecht als zwak moet worden aangemerkt omdat zijn opvattingen steunen op de achterhaalde falsificatie-theorie van de Zwitserse wetenschapsfilosoof Joseph Pieper (fout). Mogen wij deze foute meningen tegen elkaar wegstrepen om vervolgens aan de 'polling' de waardevolle collectieve conclusie te verbinden dat Barendrecht een boek heeft geschreven over vage en scherpe normen dat als ruim voldoende moet worden gekwalificeerd? Erg overtuigend is het allemaal niet.

De alom gehoorde roep om ranking moet diepere gronden hebben dan de enkele wens om zo tot een efficiënte consumentenvoorlichting te geraken. De ware reden wordt gevormd door een innerlijke opstand tegen de standenloze samenleving. Een onuitgesproken terugverlangen naar 'de hiërarchische opvatting der samenleving' (Huizinga) ligt ten grondslag aan de utilistische overweging dat een goede ranking kan worden aangewend als 'een leuke beloning voor onderzoekers'. 's Mensen aangeboren distinctiedrift verlangt uiterlijke kentekenen. In de middeleeuwen was dat voor academici de doctorshoed, in de nabije toekomst wordt dat een hoge beursnotering op de citatie-index. Ranking? Hou onmiddellijk op met dit kinderachtig gedoe.

J.H. Nieuwenhuis

* Citeerwijze: J.H. Nieuwenhuis, 'Een nieuw kinderspel: ranking', redactioneel NTBR 2005, 1.

1 J.M. Barendrecht, 'Ranking: nuttige extra informatie voor de afnemer van juridisch onderzoek', *Congresbundel Standards of Good Practice in Law Research*, Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, 25 november 2004.